

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів
України щодо набуття (припинення) громадянства України,
громадянства (підданства) іншої держави або громадянств (підданств)
інших держав
(реєстр. № 5433 від 21 листопада 2016 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 22 березня 2017 року (протокол № 57) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо набуття (припинення) громадянства України, громадянства (підданства) іншої держави або громадянств (підданств) інших держав (реєстр. № 5433 від 21 листопада 2016 року), поданий народними депутатами України Тетеруком А.А. та Ємцем Л.О. (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою реалізації вимог Конституції України щодо єдиного громадянства та принципу єдиного громадянства, встановленого Законом України «Про громадянство України» шляхом запобігання та скорочення випадків множинного (подвійного) громадянства в Україні.

Для досягнення мети автором пропонується врегулювати питання множинного (подвійного) громадянства, яке має комплексний характер і набуває все більшої актуальності в Україні через вплив як зовнішніх, так і внутрішніх чинників.

Пропонується внести зміни до чинного законодавства України про громадянство та дати чітке визначення поняттю «подвійного (множинного) громадянства», з метою його однозначного тлумачення, закріпити принцип єдиного громадянства та неприпустимості існування подвійного громадянства у фізичних осіб, а також внести зміни до чинного Кодексу України про адміністративні правопорушення, встановивши адміністративну відповідальність за порушення обов'язку громадянина України щодо повідомлення про набуття громадянства (підданства) іншої держави або громадянств (підданств) інших держав.

Крім того, Законопроектом передбачається внести зміни до низки законодавчих актів України в частині встановлення певних обмежень для посадових і службових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які є громадянами України і одночасно перебувають у громадянстві іншої держави або набули громадянство (підданство) іноземної країни під час виконання своїх посадових обов'язків. Зокрема, пропонується внести зміни до Митного кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та законів України «Про Службу безпеки України», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про Антимонопольний комітет України», «Про прокуратуру», «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», «Про Вищу раду юстиції», «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб», «Про державну таємницю», «Про Національний банк України», «Про місцеві державні адміністрації».

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8). Органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19 Конституції України).

Відповідно до статті 4 Конституції України в Україні існує єдине громадянство. Підстави набуття і припинення громадянства України визначаються законом.

Громадянин України не може бути позбавлений громадянства і права змінити громадянство (частина перша статті 25 Конституції України).

Виключно законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина; громадянство, правосуб'єктність громадян; організація і діяльність органів виконавчої влади, основи державної служби (пункти 1, 2, 12 частини першої статті 92 Конституції України).

За приписом частини першої статті 9 Конституції України частиною національного законодавства України також є чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Множинне громадянство означає одночасну належність особи до громадянства двох або більше держав (стаття 2 Європейської конвенції про громадянство, ратифікованої Законом України від 20 вересня 2006 року № 163-V).

Стаття 15 Європейської конвенції про громадянство зазначає, що її положення не обмежують право кожної держави - учасниці встановлювати у своєму внутрішньодержавному праві зберігати чи втрачати громадянство її

громадяни, які набувають або мають громадянство іншої держави, чи пов'язано набуття або збереження її громадянства з відмовою від іншого громадянства або від його втрати.

Отже, встановлення окремих обмежень щодо права громадян на вибір громадянства є компетенцією держави.

Статтею 1 Закону України «Про громадянство України» передбачено, що громадянство - це правовий зв'язок між фізичною особою та державою, який знаходить свій вияв у взаємних правах та обов'язках.

Одним з основних принципів, на яких ґрунтується законодавство України про громадянство, є принцип єдиного громадянства - громадянства держави Україна, що виключає можливість існування громадянства адміністративно-територіальних одиниць України. Якщо громадянин України набув громадянство (підданство) іншої держави або держав, то у правових відносинах з Україною він визнається лише громадянином України. Якщо іноземець набув громадянство України, то у правових відносинах з Україною він визнається лише громадянином України (стаття 2 Закону України «Про громадянство України»).

Частина перша статті 19 Закону України «Про громадянство України» визначає, що однією з підстав для припинення громадянства України є добровільне набуття громадянином України громадянства іншої держави, якщо на момент такого набуття він досяг повноліття.

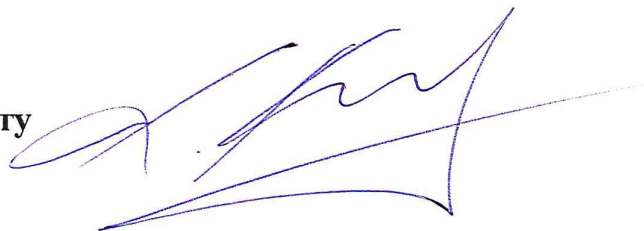
Громадянин України, який подав заяву про вихід з громадянства України або щодо якого оформляється втрата громадянства, до видання указу Президента України про припинення громадянства України користується всіма правами і несе всі обов'язки громадянина України (стаття 20 Закону України «Про громадянство України»).

Зважаючи на зазначене, а також на те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), внесення запропонованих Законопроектом змін до чинного законодавства узгоджується з нормами Конституції України.

Водночас, члени Комітету звертають увагу, що Закон України «Про Вищу раду юстиції», до якого пропонується внести зміни, визнаний таким, що втратив чинність на підставі Закону України від 21 грудня 2016 року № 1798-VIII «Про Вищу раду правосуддя».

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо набуття (припинення) громадянства України, громадянства (підданства) іншої держави або громадянств (підданств) інших держав (реєстр. № 5433 від 21 листопада 2016 року), поданий народними депутатами України Тетеруком А.А. та Ємцем Л.О., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

КНЯЗЕВИЧ Р.П.